

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF
ARTS AND SCIENCES, INC. ISSN

Ročník XXXII.

březen – duben 1990

Číslo 2

Významné životní jubileum Dr. Jaroslava Němce

Československá Společnost pro vědy a umění oslavila 23. března 1990 s vděčností a uznáním 80. narozeniny svého prvního generálního tajemníka, pozdějšího předsedy a čestného člena Dr. Jaroslava Němce.

Od samého počátku rozprav o založení Společnosti nacházíme Dr. Němce v popředí veškerého dění, vedoucího v roce 1958 k ustavení přípravného výboru, v němž zaujal klíčové postavení.

S odstupem více než tří desetiletí nutno uznat, že bez Dr. Němce, jeho představitvosti, pracovitosti a skromnosti, bychom dnes SVU neměli. Jeho osobnost se prosadila v samém poznání potřeby vybavit československý exil po roce 1948 kulturní organizací, povznesenou nad politické rozdíly a osobní sváry a vyjadřující jednotící prvky národů, jejichž kultura a vzdělanost se po staletí boje o samostatnost vždy projevíly zbraněmi nejsilnějšími.

Doktor práv Masarykovy university v Brně, vrchní prokurátor čs. jednotek za 2. světové války, vědecký pracovník v právně-lékařském knihovnictví ve Spojených státech, neúnavný účastník všech krajaňských akcí, směřujících k posílení vnitřní jednoty Čechů a Slováků a vnějšího uznání jejich tradic a aspirací, obětavý redaktor Zpráv SVU, Jaroslav Němec může v den svého životního jubilea s hrdostí měřit zásluhy, které vyzývají mladší generace k obdivu a napodobení. Je v národním zájmu, aby nám zůstal ještě dlouho zachován při pevném zdraví a v plném rozsahu své mnohostranné činnosti.

Dodatek redaktora: Vážený pán Dr. Němec, poznám Vás už veľa rokov a viem o Vašej nezištnej práci (aj o tej, o ktorej nikto nepíše) pre naše národy a pre SVU. Nechcem tu spomínať Vaše všestranné talenty o ktorých, napriek Vašej príslovečnej skromnosti, Vaši spolupracovníci dobre vedia. Chcem tu spomenúť Vašu vlastnosť, ktorá Vás oddeľuje od nás ostatných. Ukážem to na príklade.

Pred nejakými rokmi, čítal som v knihe anekdot zo života amerického prezidenta A. Lincolnu aj túto príhodu: Na jednej rannej prechádzke, prezident Lincoln so svojím spoločníkom (na jeho meno už nepamätám) kráčali popri chatrnom domku, pred ktorým sedel starý černochoch. Keď boli už len asi dva

kroky od neho, prezident Lincoln zdvihol klobúk a slušne ho pozdravil. O niekoľko krokov ďalej, Lincolnov spoločník sa s hrôzou k nemu obrátil: „Pán prezident, vy ste prvý pozdravil toho starého černocho?“ Na čo mu Lincoln odpovedal: „Priateľu, pokiaľ ide o slušnosť, nedovolím, aby ma v nej niekto predbehol.“

Áno, pokiaľ ide o slušnosť, aj Dr. Němca je ťažko predbehnúť.

Pán Dr. Němec, ako moravský Slovák, prijmite od východo-Slováka úprimné mnoha ljeta.

Pocty a vyznamenania

Bílý lev Dr. Vladimíru Krajinovi

Prezident republiky Václav Havel přijal 14. března na Pražském hradě Dr. Vladimíra Krajínu, dnes profesora botaniky na universitě Britské Kolumbie ve Vancouveru, před válkou docenta botaniky na Karlově universitě, který byl za 2. světové války statečným vůdcem českého protinacistického odboje. V letech 1945–1948, působil Dr. Krajina jako generální tajemník Čs. strany národně socialistické. To byl další důvod, proč patřil mezi úhlavní nepřátele čs. komunistů. Jak Václav Havel v audienci vzpomněl, „podle mne a podle mínění mého i těch, kteří přežili, byl jste znovu nejdůležitější postavou. Nejdřív komunistům vadilo, že jste nebyl komunistou a museli tedy vytvořit legendu jménem Julius Fučfk, abyste byl zastíněn. Ale nyní nastala doba, kdy se národ rozpomíná na své hrdiny a proto jsem se rozhodl udělit vám Řád bílého lva.“

Vyznamenání – československý Řád bílého lva I. třídy – bylo Dr. Krajinovi uděleno na Pražském hradě o dva dny později, 16. března. Udělil mu je prezident republiky Václav Havel v ocenění Krajinových zásluh v boji za naši svobodu za 2. světové války a uznání jeho zásluh o zachování demokracie v Československu v letech 1945–1948. Dr. Krajinovi musí blahopřát a z jeho zaslouženého vyznamenání se těšit všichni lidé dobré vůle. Byl po právu a po zásluze oceněn hrdina, i když s opožděním čtyřiceti let.

(České slovo)

Zprávy SVU rediguje Andrew Eliáš. Adresa redakce: 10713 Howerton Ave., Fairfax VA 22030. Zprávy SVU (SVU-News)-Date of issue: March – April 1990. Issued bimonthly. Vol. 32, No. 2. Publisher: Czechoslovak Society Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 190–17A, 69th Ave., #2A, Flushing, N. Y. 11365. Tel.: (718) 479-0870. Annual subscription price: Members \$2.00; non-members \$6.00.

Sazba a typografie: Růžena Janovská, Vídeň.

Second class postage paid at Flushing, N. Y.

Postmaster: Send adress changes to ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 190–17A, 69th Ave., #2A, Flushing, N. Y. 11365.

Činnost Marie Gulovičové-Liuové v OSS

V květnu se konala ve Washingtonu slavnostní recepce k počtě několika desítek žen, které sloužily za 2. světové války v OSS (americké organizaci pro vojenské zpravodajství a pro práci v týlu nepřítelů), případně s touto organizací spolupracovaly. Mezi poctěnými ženami byla bývalá slovenská učitelka z Hrnové Maria Gulovičová-Liuová. Až do Slovenského národního povstání pracovala v podzemí, ukrývala židovské rodiny a byla spojkou mezi jednotlivými sekcemi odboje. Jelikož znala několik jazyků (slovensky, rusky, německy, maďarsky a částečně i anglicky), byla po začátku SNP přidělena na velitelství čs. armády v Banské Bystrici. Když tam přiletěla mise OSS z Bari v Itálii s cílem navázat kontakt s veliteli SNP a zajistit odsun spojeneckých letců, sestřelených nad Slovenskem, velitelství čs. armády přidělilo Marii k americkým parašutistům. Když Němci povstání zlikvidovali, Maria s nimi zůstala a snažila se je převést na ruskou stranu východní fronty. Někteří z nich Němci zajali, ale jedné skupině se podařilo překročit v lednu 1945 frontu. Sovětská NKVD je pak vyslýchala několik týdnů (Maria ovšem překládala), až konečně v březnu Rusové povolili repatriaci parašutistů včetně Marie přes Oděsu do Itálie. To už byla řádnou členkou OSS. Po válce odjela do USA. V roce 1946 dostala ve West Point vyznamenání (bronzovou hvězdu) a pak začala studovat na vysoké škole Vassar. Po studiích se odstěhovala do Kalifornie, kde se vdala. Její spolupráce s americkou misí OSS ve Slovenském národním povstání (v misi byl mj. americký Slovák Janko Schwartz z New Yorku, který válku přežil, a Jerry Mičan z Chicaga, který skončil v německém koncentráku) je podrobně vylíčena v americké knize *The OSS in World War II* z r. 1972. Jejím autorem je někdejší pracovník OSS Edward Hymoff.

Z činnosti skupin

MS SVU Velká Británie

pořádala 27. ledna 1990 pravidelný měsíční program na Velehradě v Londýně, který byl věnován současné situaci v Československu. Debatu zahájil Daniel Borsuk přednáškou *Tři týdny revoluce*. Analyzoval situaci předcházející „hedvábné revoluci“ a nastínil její dramatický průběh. Uvedl mnoho zajímavých postřehů a detailů, které shromáždil při svém pobytu v Praze počátkem prosince 1989. Vyzdvihl klíčovou roli studentů.

Dva studenti, přímí účastníci demonstrace 17. listopadu, popsali své zážitky

z brutálního zásahu „bezpečnosti“ proti průvodu studentů se svíčkami. O svých přímých zkušenostech dále referovali Václav Kolda a Pavel Moritz. V. Kolda doplnil přednášku D. Borsuka dalšími detaily, P. Moritz zdůraznil jednotlivé funkce Václava Havla v zápase o skutečnou demokracii v Československu.

Závěrem podal prof. Krejčí zprávu o prvním návrhu nové ústavy, který Občanské fórum předložilo československé veřejnosti a ústavním orgánům republiky. Hlavní body návrhu, jimiž se má změnit dosavadní stav, jsou v podstatě tyto: v názvu republiky nemá být slovo „socialistická“; federální uspořádání se více zdůrazňuje; osobní soukromé vlastnictví se připojuje jako rovnoprávný typ vlastnictví vedle vlastnictví právnických osob a státu; připouští se možnost zakládání nestátních škol; s plánováním a regulací cen se počítá jako s možností; zavádí se instituce referenda; obnovuje se a rozšiřuje funkce Ústavního soudu, k němuž mohou činit podání i jednotlivci; státní znak se vrací k podobě z první republiky.

Po všech referátech následovala bohatá diskuse.

Zapsal M. Miessler

MS SVU New York

uspořádala 18. března 1990 ve spolupráci s Konferencí o české literatuře a kultuře při universitě N.Y. v Symphony Place na Manhattanu pod vedením Suzanny Halsey pásmo vzpomínek a úvah, hudby, divadla a dokumentárních záběrů na oslavu svobody a vlivu umění v ČSR *Prague Spring 1990*.

Program zahájila skupina lidové písně a rocku, následovaly videosnímky událostí roku 1968 a 1989 od Ondřeje Rudavského. 800 účastníků, převážně Američanů, pozdravil bývalý americký velvyslanec v ČSR William Luers vzpomínkou na kontakty s disidenty v době jeho působení v Praze. Dramatik Edward Albee vyprávěl o svých zážitcích z Prahy, kde se sešel s Václavem Havlem, básník Galway Kinnell, který se setkal s Jaroslavem Seifertem krátce před jeho smrtí, recitoval Seiferta anglicky a Consuela Morávková česky.

Herečka Lee Grant četla výňatky z Havlovy tvorby, Zdeněk Prouza zahrál na cello Janáčkovu Pohádku v doprovodu Benity Meshulan. Man Alive Productions promítl videozáběry z Havlovy návštěvy v česko-kanadském nakladatelství '68 Publishers v Torontu, slavistka z NY university Hana Gaifmanová představila české spisovatele a umělce Edu Kriseovou, Jáchyma Topola a Jiřího Fishera. Do programu přispěl Jaroslav Kořán, překladatel a dnešní pražský primátor.

J. Fisher a herec Dick Stillwell předvedli delší scénu z Havlovy hry Audience. Pěvecký sbor Velehrad pod vedením Miroslava Lebedy a za klavírního doprovodu Benity Meshulan zazpíval tři národní písně. Československá vel-

---

vyslankyně ve Washingtonu pozdravila vtipně publikum. MJM Creative Services promítly video z Havlova projevu v americkém Kongresu a výňatek z *Havel's Audience with history*.

Program ukončil sbor Velehrad československou státní hymnou. Program *Prague Spring* oslavil československou kulturní tvořivost, nyní uvolněnou do svobodného projevu.

1. dubna uvedla MS SVU v klubovně Národní budovy na Manhattanu video-pásmo o loňských listopadových událostech v Praze pod heslem *Sameťová revoluce v obrazech*. Byl to souborný dokumentární přehled událostí, které si vynutily změny poměrů v ČSR. Uvedla jej Marcela Rýdlová-Ehrlichová, účastnice pamětihodných dnů. Zajímavý byl slovenský projev Petra Matherny, který vedl studentský odpor na lékařské fakultě a z vlastních zkušeností vylíčil dramatický průběh událostí. Paní Ehrlichová a pan Matherna zodpověděli dotazy přítomných. Účast byla velká, přišlo 120 členů a přátel MS.

MS SVU Perth, W. A.

uspořádala 20. března valnou hromadu, na které se sešlo 10 z jejích 15 členů. Předsedou byl zvolen Dr. Petr Hrubý, Jaroslav Kabelka nekandidoval, protože byl předsedou už tři roky; byl zvolen místopředsedou. Jednatel je Stanislav Menšík, pokladníkem zůstal Evžen Koňářík, předseda zdejšího Sdružení Čechů a Slováků v Západní Austrálii. Dr. Václav Váhala, jehož 80. narozeniny jsme nedávno oslavili, se vzdal členství v SVU.

Na 13. květen chystá náš (bývalý brněnský) režisér Josef Kučfk další divadelní představení, veselohru francouzského dramatika Sardoua. Ačkoliv měl už dvakrát operaci srdce, je stále činný; v muzeu v Armadale u Perthu se právě koná výstava jeho obrazů. Učil v české škole, v kopcích u Perthu si postavil „zámeček“ ve slohu jihočeských barokních staveb. Má v něm zvláštní kapli, vyzdobenou vlastními uměleckými díly, jako třeba barevným oknem. Již patnáct let se tam pravidelně konají české mše, o což se stará jeho paní, která mj. úspěšně studuje italský jazyk a literaturu. V kapli bylo pokřtěno několik dětí. Kučfkovi se dlouhá léta starali o československé Sdružení a obětavě pomáhali novým uprchlíkům z Československa.

MS SVU Vídeň

25. 1. 89 pokračoval Dr. Stanislav Komárek ve svém referátu *Povaha islámu*. Zaměřil se nyní na dějiny osmanského výboje a strukturu Osmanské říše.

11. 2. 89 rozvinul Jaroslav Langer v přednášce *Demokracie jako vzduch k dýchání* svou ideu o centrálním významu diskusních klubů v politice. Velký zájem projeví posluchači o jeho novou knihu „Grenzen der Herrschaft“.

Křesťanská odpověď na základní otázky filosofické antropologie byla pro Dr. Roberta Falkenauera východiskem k objasnění mravní problematiky lidské sexuality v semináři na téma *Sexualita a lidská důstojnost* (22. 2. 89).

18. 3. 89 navštívil vídeňskou skupinu předseda celosvětového výboru SVU Dr. Igor Nábělek. Kromě toho, že nás v přednášce *Informovanost a vědecký pokrok* seznámil s některými aspekty svého vědeckého oboru – akustiky, rozhovořil se také o problematice SVU z celosvětového hlediska a v diskusi vyprávěl i o svých osobních zkušenostech z amerického prostředí.

V přednášce *Indiánské civilizace střední a jižní Ameriky z pohledu dneška* Dr. S. Komárek 12. 4. 89 přiblížil duchovní a hmotnou kulturu civilizací starého Mexika a Peru.

Dáda Libánská spojila 26. 4. 89 svůj referát na téma *Dadaismus* s překvapivě humornou praktickou demonstrací: náhodným spojením krátkých novinových výstřižků jsme složili několik „dadaistických básní“.

10. 5. 89 se Dr. Jiří Němec v přednášce *Co jsem našel v amerických antikvariátech* pokusil vyvrátit zakořeněný předsudek o americké polovzdělanosti.

Etologie – klíč k psychice zvířat i člověka? byl název zamyšlení Dr. Komárka nad problematikou duševního života zvířat a člověka (24. 5. 89).

V přednášce *Buddhismus stále aktuální* (14. 6. 89) referoval Jan Korbelský o vzniku buddhismu a jeho vývoji. Položil si otázku, může-li buddhismus něco říci dnešnímu člověku a poukázal na rostoucí zájem některých moderních křesťanských myslitelů o toto náboženství, zejména v jeho zenové praxi.

V navazujícím příspěvku *Buddhistická meditace* se Jan Korbelský 28. 6. 89 zabýval vývojem buddhistických meditačních technik. Tematizoval meditaci obecně jako metodu vedoucí k duchovní emancipaci a vnitřnímu zrání člověka. Diskuse se soustředila na hledání společných rysů a rozdílů meditace v různých kulturách.

27. 10. 89 nás navštívil prof. Stan Maršák z NASA-Lewis Research Center v Clevelandu, USA. Ve své přednášce *NASA ve vesmíru*, oživené promítáním diapozitivů, nám zprostředkoval některé ze svých bohatých vědomostí o kosmickém výzkumu. Velký počet posluchačů a živá diskuse potvrdily zvýšený zájem dnešního člověka o tento obor lidské činnosti.

Dr. J. Němec nastínil 8. 11. 89 v referátu *Židovská náboženská filosofie* její východiska (tóru, talmud, gnózi, chassidismus) a podrobněji rozebral přínos H. Cohena, F. Rosenzweiga, M. Bùbera a E. Levinase.

Kořeny málo přehledného národnostního uspořádání SSSR osvětlil 22. 11. 89 ve svém příspěvku *Národnostní poměry Sovětského svazu* Dr. S. Komárek.

Přednáška Dr. Petra Havlíčka *Repríza Norimberského procesu – tentokrát s komunisty?* obsahovala politické a právní aspekty zúčtování s komunistickou

---

totalitou. Diskutující se ve své většině přikláněli k odpuštění a humánnímu řešení.

Aktuální i historickou situaci v sovětském i iránském Ázerbájdžánu vysvětlil 31. 1. 90 Dr. Komárek v přednášce *Ázerbájdžán včera, dnes, zítra*, doplněné diapozitivy.

Dr. Němec analyzoval 14. 2. 90 v rozsáhlejší přednášce *Tradice o ráji ve filosofickém pohledu* původní text Genese 2–3, jeho pojetí u Heideggerova žáka W. Bröckera a v korespondenci Th. Mertona s T. D. Suzukim. Biblický text se tak ocitl v zenové perspektivě.

Na schůzi pléna vídeňské MS SVU 12. 3. 90 přednesl její předseda Dr. Němec zprávu o činnosti za uplynulé období, jménem dosavadního výboru podal jeho demisi a navrhl kandidáty na nové obsazení funkcí. Nový výbor byl jednohlasně zvolen v tomto složení:

Prof. Dr. František Schwarzenberg – čestný předseda

Ivan Medek – předseda

Dr. Robert Falkenauer – jednatel

Dr. Petr Havlíček, Dr. Stanislav Komárek, Dr. Jiří Němec, Dáda Libánská, Vladimír Veit – členové výboru.

V další části programu nám na doplnění své přednášky *Příroda a památky Peru* Dr. Komárek promítl diapozitivy ze své kulturně-historicko-přírodovědné cesty do této země.

Jubilea

MUDr. Václav Váhala se 2. února 1990 dožil 80 let. Narodil se v Palačově u Valašského Meziříčí. Pochází ze 14 dětí, studoval medicínu v Praze. Pak musel opakovat 2 roky v Anglii, aby získal kvalifikaci a v r. 1956 přijel do Západní Austrálie – Perthu, kde stále žije.

Je jedním ze zakladatelů SVU, několikrát předsedou a funkcionářem Čs. sdružení a čestným členem výboru Čs. sdružení. Je oblíbený lékař a náš krajan. Přejeme mu hodně zdraví do dalších let.

Za SVU a Čs. sdružení Zdenka Menšíková.

Anička Kvapilová – 85 let. Ve fjordech se zrcadlilo zlaté slunko, všude plno něžných krokusků, pestrobarevných tulipánů a žluťoučkových narcisů. Do téhle krásy se obvykle Oslo obléká později, ale letos si příroda pospíšila, jakoby i ona chtěla přinést tribut ženě, která svůj život zasvětila službě vlasti a svým

bližním, která se dokázala – sama hladovějíc – rozdělit o tenký krajíček lágrového chleba, který opěvuje ve stejnojmenné sbírce svých básní z koncentračního tábora Ravensbrück. Anička se dožila 85 let. Jistě si to dnes připomenou všechny družky, které s ní tehdy živořily na onom hrozném ostrově nelidskosti, spolutrpitečky, kterým se snažila vždy nějakým způsobem pomoci. Jistě si zopakují část její večerní modlitby, ve které prosila „za všechny, kteří v nesvobodě žijí a svobodě přístí platí tu svou daň...“. Daň splatila i Anička Kvapilová. Mnohonásobně. Ale ze svobody doma, ve své rodné zemi, kterou tolik milovala a miluje, se dlouho neradovala. Již ve 48. roce musí svou vlast znovu opustit. Cesta vede do Norska za přáteli z koncentračních táborů, kde vytváří Norsko-československý pomocný spolek. A ten se rozjíždí okamžitě naplno. Hledá zaměstnání a ubytování pro uprchlíky z ČSR a již v r. 1952 čteme o Domovech Milady Horákové v Norsku. Vzniká čs. letní škola pro děti ve Storsandu, která před rokem oslavila 30 let svého trvání. To vše připomíná dnes ve svém bytě starosta města Oslo Albert Nordengen u slavnostně vyzdobené tabule, v jejímž čele sedí Anička. Sedí tu skromně. S dojetím, ale se svým trvalým úsměvem jako by za to vše nemohla, přijímá blahopřání starosty i vinšovačky ostatních přítomných norských a čs. přátel. A v jejích očích si každý může přečíst: „Má práce ještě neskončila. Zvláště ne teď, kdy byla vyslyšena moje večerní modlitba.“

Lubomír Kaválek, 19. března 1990

Dr. Jaroslavu Němcovi k osmdesátce 1990

Osm desetiletí je jenom kousek času
který se prochází, a dává radost hlasu
tomu, kdo mnoho žil,
a mnoho dal,
a ved,
a kdo si hnětl roky pro vznešenější svět.

Půl života si člověk chránil víru,
že nic nebývá věčné,
že roky vpálí dřívu
i do mocenstev v zemi
kde člověk začínal,
a kde základy lidství
si vklínil v cestu dál.

Ted' tady mezi námi,
vážený, ctěný pane,
chceme Vás pouctít
za laskavosti dané.

Byl jste vždy s námi
v letech čekajících,
a teď v té chvíli
kdy v obnovených svících
planou budoucí zítřky,
a nová důvěra
čeká, jaký to život
si národ vytesá.

Tak od nás všech dnes,
kolego, příteli,
přijměte dík a úctu
zde v této slavnosti.

A buďte zdrav!
A dlouho žijte
obzpíván Rusalkou!

Poněvadž, Jaroslave,
jste nám všem ozdobou!

*Duben 1990
Michal Flack (Miroslav Trojan)*

In memoriam

Koncem března 1990 zemřel v Severní Dakotě **Msgr. ThDr. Petr Lekavý**. Narodil se 29. června 1910 v Dolních Bojanovicích u Hodonína. Studoval na klasickém gymnáziu v Brně a po maturitě odešel do Říma, kde studoval v letech 1931–1938 na papežské Lateránské universitě bohosloví a získal tam doktorát teologie.

Po osvobození Československa od nacistů byl zástupcem Lidové strany na

---

brněnské radnici a po komunistickém puči 1948 Československo opustil a emigroval do USA. Zde působil jako kněz v Jižní Dakotě, nejprve v Minto a pak v Cavalier u St. Bridgett's Church. Msgr. Lekavý byl členem výboru pro založení české kaple ve Washingtonu, D. C. Členem SVU se stal v roce 1967.

* * *

27. února 1990 odešel na věčnost význačný člen československé krajanské obce **Pavel Šturman**. 2. března se s ním rozloučili členové jeho zednářské lóže, 3. března se sešla krajanská veřejnost v Emmanuel Lutheran Church, aby uctila jeho památku.

S Pavlem Šturmanem odešel jeden z těch výjimečných, pilných, obětavých, avšak neokázalých krajanských pracovníků, kterým vděčíme za to, že se po celá ta světlá i temná léta od první světové války udržel v Americe krajanský život, že po celých 40 let komunistického temna existoval zde hlas, který byl přímluvčím za ty nešťastné ve staré vlasti, že zde existovaly organizace, které udržovaly a udržují kulturní a vědecké tradice Slováků a Čechů a hlavně které udržovaly myšlenku nezávislého svobodného a demokratického Československa.

Pavel Šturman byl rodákem ze Svätého Michala v Liptovském okrese. Střední školu začal navštěvovat v Prešově, ale dokončil ji již v Detroitu v Michiganu. Byl absolutně bilinguální, jeho angličtina byla stejně dokonalá jako jeho krásná slovenština, kterou si udržel až do konce svého života: bylo mu 86 let.

Po první světové válce v letech 1918–19 pomáhal na Slovensku organizovat veřejnou správu a ze Slovenska si také do Ameriky přivezl svoji milovanou Tanju. V USA studoval obchodní a právní vědy na universitě v Pittsburghu. Po skončení studií měl několik zaměstnání jako účetní a obchodní vedoucí. V roce 1931 se stal redaktorem Slovenské obrany v Scranton, Pensylvania a v letech 1932–42 byl vedoucím tajemníkem Slovenskej evanjelickej jednoty. Tuto bratrskou pojišťovnu v Pittsburghu zachránil před bankrotem.

Když USA vstoupily do války, stal se pracovníkem Office of War Information jako specialista pro střední a východní Evropu. Z tohoto postavení přešel po válce do služeb UNRRA a organizoval pomoc uprchlákům. Ve federálních službách zůstal až do roku 1951 a pracoval pro Army Map Service.

Než odešel do výslužby v roce 1974, byl knihovníkem a později účetním, ale po celou dobu svého plodného života věnoval svůj volný čas organizaci krajanského života. Byl presidentem Československého kroužku v Pittsburghu, tajemníkem Masarykova spolku a vedoucím sekretářem Národního združení slovenských lutheránů. Ve washingtonské oblasti byl znám jako předseda, funkcionář a čestný člen Čs. národní rady americké, byl jedním ze

zakládajících členů SVU, byl aktivní v Sokole a byl také oblíbeným kazatelem Interdenominačních bohoslužeb. Po mnoho let byl předsedou Wilsonian Club a do posledního dne svého života redaktorem věstníku této organizace.

Pavel Šturman podlehl těžké nemoci, ale odešel vlastně uprostřed práce. Všichni, kteří měli to štěstí mluvit s ním v posledních dnech, potvrdí jeho optimismus, že se vrátí ke své práci z historie slovenského národa a že ještě napíše tu či onu úvahu. Jeho dílo zůstane nedokončeno a v československé obci zůstane veliká nevyplněná mezera.

Budiž mu země lehká a ať Bůh zmírní žal jeho Tanji, celé rodiny a smutek nás všech, kteří jsme ho znali jako přítele a rádce.

—rn— (Zpravodaj z Washingtonu)

* * *

V únoru 1990 zemřela v Chicagu profesorka **Marie Heinzová**, učitelka němčiny na Morton Heigh School v Berwynu, Ill. a od r. 1959 po řadu let jednatelka pracovní skupiny SVU v Chicagu.

Narodila se 18. prosince 1910 v Bánově u Uherského Brodu. Po absolvování gymnázia studovala na filosofické fakultě Komenského university v Bratislavě. Její specializací kromě filosofie byly jazyky, a to němčina a francouzština. Po skončení studia působila 13 let jako profesorka na gymnáziu.

Po únoru 1948 opustila s manželem Janem T. Heinzem, architektem a stavitel, Československo. Emigrovali do USA, usadili se v Chicagu, kde si J. Heinz zařídil vlastní stavební firmu. Jako první jednatelka pracovní skupiny SVU v Chicagu pracovala paní Heinzová velmi obětavě, spolupracovala se sl. Vlastou Vrázovou na organizaci skupiny a byla nápomocná předsedům, jmenovitě s prof. Čadou.

* * *

Dvadsať rokov od smrti Dr. Jozefa Lettricha

Poznámka redaktora: V análoch slovenských bojov za slobodu, demokraciu a národnú rovnoprávnosť meno Dr. Jozefa Lettricha bude zapísané zlatými literami. Jeho odchodom 30. novembra 1969, v pomerne mladom veku, slovenský národ stratil jedného zo svojích najlepších synov a Československo jedného zo svojích nekompromisných zástancov. Keď bolo treba brániť slovenské výsostné záujmy, neváhal sa postaviť ani proti niektorým Čechom, ale nikdy nie proti republike. Úvaha o Lettrichovom živote, z ktorej úryvok nasleduje, bola uverejnená v I. čísle VI. ročníka a reprodukováná v 1. čísle XXVI. ročníka Našich snáh v New Yorku.

Keď sa v anglosaskom svete lúčia s osobnosťou Lettrichovho formátu a snažia sa nájsť jej miesto v spoločenskom vývoji národa a štátu, poukážať na jej odkaz pre budúce generácie, použijú slova – legacy. Pojmový obsah tohoto slova predstavuje viac ako odkaz, viac ako dedičstvo. Je to čosi, čo ostáva po zosnulom ako nevyhnutný stupeň v historickom procese spoločenského života, ktorý Lettrich zanechal, je program pre definitívne začlenenie nášho národa ako demokraticky vyspelého člena do civilizovaného spoločenstva národov a pre dobudovanie toho pozoruhodného štátneho spoločenstva s bratským národom českým, ktoré si už doteraz získalo úctu i obdiv sveta.

Lettrich patrí Slovensku, republike a so skromným príspevkom príslušníka malého národa zaraďuje sa aj do európskych snáh, zameraných tak na vytvorenie pokojného života na starom kontinente.

Keby politika ako veda o spoločenských problémoch a ako umenie, zamerané na realizáciu národných aspirácií – mala svojich svätcov, Jozef Lettrich by patril medzi nich do takéhoto panteónu. Lebo ak je politika spoločenskou vedou, tak Lettrich dal príklad ako sa na ňu pripravíť, a potom, ako ju vecne, odborne, realisticky a bez davovej demagógie uskutočňovať. Ale aj ak je politika umením pre uskutočňovanie najvyšších ideálov národnej vzdelanosti a sociálnych túžob, ak je čínorodou syntézou ľudského a po pozemskej spravodlivosti neustále túžiaceho ducha i rozumu, tak Lettrich bol umelcom, ktorý pracoval s vrozeným zmyslom pre objektívnosť a spravodlivosť; ktorý viedol, ale tak, aby ho nebolo vidieť, ktorý v kontraverzných situáciách rozhodoval, ale tak, aby neodpuďoval a nevytváral nové rozpory, lež naopak, aby združoval; ktorý sa postavil na čelo neúprosneho a nekompromisného boja tam, kde bolo treba v záujme vyšších ideálov bojovať. Lettrichovi bola na mfle vzdialená činnosť, ktorú náš ľud vo svojom prirodzenom inštinkte charakterizoval ako „pánske huncútstvo“. Lettrich vedel strhnúť verejnú mienku na svoju stranu, ale nie demagógiou, lež silou svojich argumentov. Bol obdarený imunitou proti všetkým zjavom politického kariérizmu, sebeckta a stranícko-politickej vášne. V morálnom ohľade bol to obor, ktorý sa prebrodil bez úhony cez nástrahy povojnového oportunizmu. Vykonával verejné povinnosti, ktoré na seba prevzal, alebo lepšie – ktoré mu história uložila, s takou nevšednou dôkladnosťou, odhodlanosťou a vnútorným zanietením, diktovaným zmyslom pre povinnosť, že nám, čo sme ho bližšie poznali, pripadal ako oneskorený druh Štúrovej generácie, ktorá „sa dala do služieb ducha a preto musela ísť cestou života trnístou“.

Jozef Lettrich je produktom československej demokracie. Ale tá môže byť vždy pyšná na to, že vychovala a vyviedla zo skromných sociálnych pomerov tohoto turčianskeho chlapca, aby ho postavila na piedestál najvyšších demo-

kratických funkcií; a že tento jej odchovanec ich vykonával s bravúrou a skúsenosťou svetového demokrata. Lettrich ovplyvnil zo všetkých mladých ľudí demokratický tábor nových slovenských pokolení najviac a najsilnejšie. Stal sa vedúcim činiteľom už za študentských čias. Ale k tomu, aby ukazoval smer a viedol, nepotreboval nevyhnutne verejné funkcie. Jeho nástup do demokraticky najsilnejšieho hnutia na Slovensku, do Republikánskej strany, bol tak výrazný, že už v rokoch tridsiatich sa tradovalo, že Lettrich preberie v slovenskom politickom živote úlohu po Dr. Milanovi Hodžovi. Ale v roku 1935, keď sa konali v republike posledné demokratické parlamentné voľby, ešte nemal plných tridsať rokov. A tak svoj nástup nemohol už vtedy zavŕšiť funkciou demokratického zástupcu Slovenska v pražskom parlamente.

Tragická jeseň 1938 jeho nástup prerušila. Hoci Lettrich v tom čase nebol ani poslancom, ba ani členom predsedníctva Republikánskej strany na Slovensku, stal sa sústredným terčom útokov nového totalitného režimu. Uväznili ho a vyradili z verejného života, zbavili ho aj postavenia, ktoré si Lettrich vydobyl ako právny poradca v slovenskom roľníckom družstevníctve.

Ale pre muža Lettrichovho formátu prenasledovanie nebolo porážkou, lež len podnetom k ďalšej politickej aktivite, samozrejme ilegálnej. A tak sa Lettrich čoskoro začína – na šťastie Slovenska – znovu presadzovať v ilegalite ako vedúci činiteľ demokratického Slovenska. Jeho aktivita vyvrcholí vo vytvorení ilegálnej Slovenskej národnej rady, ktorá zorganizovala Slovenské národné povstanie a obnovila československú štátnosť na domácom území.

Lettrich budoval novú koncepciu politického života v republike na slovensko-národnom a československo-štátnom programe. Veril, že len tak možno dôjsť k definitívnej úprave česko-slovenských vzťahov; k úprave, ktorá by dala Slovensku štatút národnej a politickej osobitosti, ale zároveň upevnila republiku ako národný štát dvoch bratských, ale rovnoprávných národov. Škoda, že po tejto stránke nenašiel dost porozumenia na českej strane, ani u prezidenta Beneša, ani u predstaviteľov českých politických strán. Je zjavné, že toto nedorozumenie len pomohlo komunistom a urýchlilo porážku československej demokracie v roku 1948.

Po komunistickom puči Lettrich začal znovu v exile. S dôkladnosťou jemu vlastnou dal sa do organizovania československého exilu. Vo vytvorenej Rade slobodného Československa bol podpredsedom, pri čom on a my s ním sme boli presvedčení, že nová situácia v republike prikazuje rešpektovať slovenské národné záujmy aj v exile, že exilová politika musí byť skutočne spoločným dielom predstaviteľov oboch národov. Ale čoskoro sa ukázalo, že niektorí činitelia z českého prostredia sa s novou situáciou nevyrovnali. Staré praktiky centralizmu sa znovu objavili. Lettrich a my s ním sme to nemohli zniesť. To

---

viedlo k rozpolteniu exilovej reprezentácie. Po odchode z Rady našiel Lettrich svoje plné uplatnenie vo Výbore pre slobodné Československo ako členskej organizácie Stálej konferencie slovenských demokratických exulantov a v Medzinárodnej únii. Všade zasahoval svojou príslovečnou iniciatívou, bystrým politickým postrehom a zmyslom pre reálnu analýzu politických problémov. V roku 1968 bol predsedom Zhromaždenia európskych ujarmených národov a v tejto funkcii podnikol zájazd do Európy, navštívil hlavné mestá západnej Európy a tam predložil nielen problémy Československa, ale aj celej strednej a východnej Európy, ako sa javia vo svetle posledného medzinárodného vývoja.

Rôzne

Študentské ceny

Československá spoločnosť pre vedy a umenia oznamuje svoje ročné študentské odmeny, ktoré budú udelené na tohoročnom bankete počas valného zhromaždenia Spoločnosti. Odmeny po 250 dolárov budú odovzdané dvom výhercom najlepších esejí v pred-graduálnych a graduálnych kategóriách, na námiet českej alebo slovenskej kultúry. S peňažnou odmenou výherci tiež obdržia jednoročné študentské členstvo v SVU a ročnú dodávku časopisov Proměny alebo Kosmas. Predpisy pre esejistickú súťaž sú nasledovné:

1. Esej má byť predložená tým profesorom, v ktorého triede bola prezentovaná. Je sice dovoleno študentovi predložiť svoju esej osobne, ale musí k nej priložiť list, v ktorom jeho profesor svedčí, že dotýčny študent bol skutočne na univerzite zapísaný a že tú esej napísal v predošlom akademickom roku.
2. Predložená esej musela byť napísaná ako časť riadne programovaného pred-graduálneho alebo graduálneho štúdia, takže kapitoly dlhších prác a disertácií sa vylučujú.
3. Termín podania prác každý rok je 1. jún.
4. Esej má byť zaslaná v triplikáte gen. tajomníkovi SVU Ing. Milošovi Kučerovi, 245 East 63rd Street, New York, N. Y. 10021 a musí byť napísaná na stroji s dvojitou medzerou medzi riadkami v češtine, slovenčine, alebo v jednom z hlavných západných jazykov (angličtine, nemčine, francúzštine).
5. Výbor pre študentské ceny, ktorý bude hodnotiť kvalitu obdržaných esejí, se skladá z prof. Jana Tříska (Stanford University), prof. Josefa Anderleho (University of North Carolina) a prof. Věry Bořkovcovej (The American Universi-

---

ty), predsedkyni výboru. Tento výbor upovedomí o svojom rozhodnutí generálneho tajomníka do 15. augusta.

6. Odmeny v jednej alebo oboch kategóriach nemusia byť udelené každý rok, jestliže kvalita predložených prác je pod hodnotou uznania, alebo ich počet bol tak malý, že porovnávací posúdok bol nemožný.

7. Informácie o dátume a mieste ročného banketu SVU budú uverejnené v Zprávach a Bulletinu SVU.

Komise SVU pro spolupráci s Československem

24. března t. r. předsednictvo SVU schválilo ustavení nového orgánu Společnosti pro spolupráci a pomoc čs. vědě a umění. Za první byl utvořen užší plánovací a koordinační výbor, složený z předsedy Dr. Zdeňka Slouky (Lehigh University) a z členů Dr. Alexeje B. Bořkovce (U. S. Department of Agriculture), Dr. Andreje Eliáše (ELNEGARD, Inc.), Dr. Thomase Gibiána (Technical Guidance International Inc.), Dr. Jiřího Nehněvajsy (University of Pittsburgh), Dr. Leopolda Pospíšila (Yale University), Dr. Miloslava Rechcígla ml. (U. S. Agency for International Development), Dr. Zdeňka Sudy (University of Pittsburgh), Dr. Michaela Šumichrasta (National Association of Home Builders) a Dr. Jana F. Tříscky (Stanford University). Za druhé byla utvořena širší komise, složená z výše jmenovaného výboru a dalších členů. Pro začátek byli navrženi: Dr. Věra Bořkovcová (American University), Dr. Václav Horák (Georgetown University), Olga Jonášová (World Bank) a Eva R. McGehee (Fairfax, VA). Členové budou zodpovědní za určitý projekt či vyřizování předem stanovené agendy. Počítá se s tím, že postupně budou do komise kooptováni další členové podle potřeby a podle návrhů a iniciativy členů SVU.

Zájemci o práci se mohou hlásit na adrese: *Dr. Zdeněk J. Slouka, Cohen Professor of International Law and Relations and Director, Center for International Studies, 215 Maginnes Hall 9, Lehigh University, Bethlehem, PA 18015. Tel. (215) 758-4745.*

Správní rada Výzkumného ústavu SVU

Na návrh předsednického kolegia schválilo předsednictvo SVU na své schůzi 23. března t. r. rozšíření správní rady Výzkumného ústavu SVU o další členy. Novými členy byli jmenováni Dr. Madeleine Korbel Albright (Georgetown University), Dr. Alexej Bořkovec (U. S. Department of Agriculture), Dr. Thomas G. Gibian (Technical Guidance International Inc.), Dr. Ladislav Matějka (University of Michigan), Dr. Anton J. Novacky (University of Missouri),

Dr. Michael Novak (American Enterprise Institute), Dr. Jaroslav Pelikán (Yale University) a Dr. Zdeněk Slouka (Lehigh University).

Pomoc novému Československu

Vidíme a slyšíme, jak členové SVU podporují všechny akce ve prospěch nového Československa a jsme tomu rádi. To je správný postoj! Chceme však v této souvislosti připomenout, aby naši členové nezapomněli, že jsme v posledním loňském čísle Zpráv SVU oznámili zřízení fondu pro svobodné Československo (SVU Fund for Free Czechoslovakia). Fond roste, ale jeho výše zatím neodpovídá počtu a možnostem členstva SVU. Proto se znovu ucházíme o vaše porozumění. Příspěvky na fond zaslejte laskavě na adresu pokladníka SVU: *Prof. Ladislav Dolanský, 18 Oakdale Avenue, Weston, MA 02193.*

Pro přehled o vlivu členů SVU na podporu čs. demokracie je třeba znát – ať již SVU fond podpoříte či nikoli – zda a jakými obnosy jste již přispěli na jiné akce.

* * *

Čs. velvyslanectvo vo Washingtonu nám oznámilo, že může zariadiť odosielanie do ČSR časopisov technických a prírodovedeckých (chemické, matematické, fyzikálne atď.), ale že zatiaľ nemôžu nám pomôcť so zásielkami žurnálov zaoberajúcich sa politikou, sociológiou, umením apod. Peter Bednárík z veľvyslanectva navrhoval, aby sme informovali našich členov, že majú napísať na balík s knihami (alebo priložiť sprievodný list), že ide o akciu SVU (odosielanie časopisov do ČSR) a že zásielka je určená ministerstvu vedy a techniky pre štátnu technickú knihovňu. Toto ministerstvo, resp. knihovňa, vydáva periodické oznámenia aké časopisy dostali a univerzity ako aj výskumné ústavy z celej republiky si ich potom od nich vyžadajú.

Zpráva o návštěvě Československa

V únoru jsme se s manželkou vrátili z třítýdenní návštěvy ČSR. Byly to velice silné zážitky. Poprvé od r. 1947 jsme opět cítili, že jsme ve svobodné zemi. Všude člověk narazí na dva základní pocity: První je radost z nově nabyté svobody a ze všeho, co to s sebou nese. Současně ale, hlavně u starších lidí, cítíte obavy, jak se podaří napravit všechny škody, které se za posledních 42 let nadělaly. To nejhorší asi je v poškozených mezilidských vztazích a v pracovní morálce. Snažili jsme se zjistit, jak nejlíp můžeme my, krajané a členové SVU, pomoci naší rodné zemi. Protože se v ČSR všechno rychle vyvíjí, je možné, že moje pozorování nebudou úplná. Ale to hlavní jsem snad zachytil.

Úsilí dostat opět čs. studenty a vědecké pracovníky na západní university. Výzvu ke krajanům v tomto smyslu jsem četl v Lidové demokracii v prosinci 89, podepsáni byli Věra Čáslavská a Dr. Petr Sušanka z fakulty tělesné výchovy UK. S oběma jsem se v Praze několikrát sešel. V. Čáslavská byla mezitím jmenována poradkyní V. Havla a umožnila nám setkání s ním. Dr. Sušanka mi pak předal pro vedení SVU jejich návrhy na zřízení „Fondu pro obnovu čs. vysokých škol“ a pro založení „Institutu pro vyšší studia v Praze“. V Praze o SVU vědí a jsou zřejmě přesvědčeni, že je to ideální organizace, která by v USA mohla v této práci pomáhat. V kabinetu ministra školství plánují koordinaci těchto akcí Ing. Jan Kopecký a Dr. Zdeněk Deyl; adresa: Karmelitská 8, 118 12 Praha 1, tel. 531 875. Hodlají zpracovat pravidla pro výběr kandidátů, aby na US školy žádali jen lidé kvalifikovaní. Finanční zdroje myslím nemají. Dali mi tuto listinu priorit:

Výuka cizích jazyků: je zájem hlavně o angličtinu, ale nedostatek učitelů. Počítají s pomocí krajanů, ať již jde o závazky na delší či kratší dobu. Budou se snažit pomoci s ubytováním, což je hlavně v Praze problém. Předpokládají, že i dobrovolníkům nabídnou aspoň minimální plat, aby měli nárok na nemocenské pojištění. Bude nutno vydat co nejdříve *učebnice cizích jazyků*: největším problémem je požadavek často velkého obnosu v tvrdé měně za copyright.

Ministerstvo školství by uvítalo, kdyby odborníci z krajanů mohli vést krátkodobé intenzivní kursy (3–6 týdnů) v oborech, kde v ČSR úplně chybí zkušenost soukromého podnikání, např. finanční věda, řízení podniků, obchod v nejširším smyslu atd. Mohli by takové kursy organizačně zajistit, vybrat místo a účastníky, nemohou však zaplatit náklady např. na cestu přes oceán. Myslím, že zde by mnoho členů SVU mohlo velmi pomoci.

Slyšel jsem, že se jedná o budoucí roli ČSAV, vytvořené v 50. letech zcela po vzoru SSSR. Myslím, že by hodně lidí rádo vidělo změnu, aby se výzkum do určité míry vrátil na fakulty vysokých škol. Takový systém by byl bližší americkým „graduate schools“ a také to tak bylo v ČSR před rokem 1948.

Nepochybuji, že ČSR překoná všechny problémy, a to dřív, než by většina lidí doma čekala. Ze zkušenosti ve svém vědeckém oboru jsem často měl dojem, že se tam lidé až zbytečně podceňují. Jsem přesvědčen, že krajané z USA mohou pro ČSR hodně udělat, bezpochyby budou vytvořeny celonárodní iniciativy v nejrůznějších oborech. Myslím však, že už v nejbližší budoucnosti by mohla většina členů SVU velmi účinně pomoci v malém, na svém působišti. Kdyby každý dokázal zaříditi jednoroční pobyt jen jednomu studentovi z ČSR na zdejší universitě, byl by to velký přínos. Sám jsem takovou akci zahájil v našem celkem malém městě a byl jsem přijat velmi hezky.

Ladislav J. Haňka, PhD., 2917 Grace Rd., Kalamazoo, MI. 49007

Vzorek krátkého c. v. v angličtině:

John C. Smith
1622 Hibiscus Lane
Pensacola, Florida 32508

Age 35; 6'0"; 185 lbs; married, 3 children

EDUCATION: B.S.,B.A. Florida State University, Tallahassee, Florida 1958
(include internship and residency information under EXPERIENCE)

MILITARY: U. S. Army, 1958–62, 2nd Lt. No further obligation.
(extensive military background significant to civilian employment should be covered under EXPERIENCE)

PROFESSIONAL/SKILLS

SUMMARY: C. P. A (Fla.), Auditing, Budgets, Cost Accounting (job & standard), EDP applications (360–40), Industrial Financial Analysis, Pricing, Taxes, Consolidated Statement.
(include professional certification this section)

HONORS: .....

EXPERIENCE:
1966 to Present Mamoth Manufacturing Co., Pensacola, Florida: Plant Controller. Company is major manufacturer of industrial widgets. Joined staffing accounting and EDP Departments. Now supervise 5 exempt professionals and 14 non-exempt clerical and EDP technical employees. Volume of this plant operation is approximately \$ 35 million/yr.

1662 to 1966 Ernst & Ernst, Miami, Florida: Certified Public Accountants. Senior Auditor. Responsible for supervision of 1 to 5 auditors in the field. Accounts included manufacturing industries, retail establishments, construction companies and insurance companies.

CIVIC/PROFESSIONAL

AFFILIATIONS: Lions Club, Chamber of Commerce.

PUBLICATIONS: .....

NOTE: References may be provided after prospective employer sees resume and expresses interest. Age should be included, health should not, unless significant.

Z redakční pošty

Vážený pane Kučero!

Předseda Státní komise pro vědeckotechnický a investiční rozvoj František Reichel požádal pana Pedro Picka, vicepresidenta mé firmy (konzultantská a technologická firma Arthur D. Little) při jeho návštěvě Prahy, zda bychom mu pomohli najít poradce pro jeho úřad. Má to být Američan, který mluví česky, v penzi nebo krátce před penzí, s dlouholetou akademickou praxí jako profesor v oblasti managementu a strategického managementu technologií (management and strategic management of technologies), který současně působil jako konzultant. Jednalo by se o dlouhodobý pobyt v Československu, nejméně dva až tři roky. Pokud víte o někom, kdo by byl vhodný pro tuto práci nebo kdo by mě dále na někoho doporučil, dejte mi prosím vědět.

Srdečně zdraví

Helen Vela,
Arthur D. Little, Inc., Acorn Park,
Cambridge, Massachusetts, 02140-2390, USA

Vážení krajané,

srdečně zdravíme ze srdce Evropy. Srdce, které po dlouhém stresu opět lépe tluče. Avšak toto srdce je nemocné. Československo je v úmrtnosti na rakovinu a aterosklerózu na 1. a 2. místě v Evropě. Průměrná délka života už 25 let stagnuje na 70,4 roku, zatímco nás ostatní evropské a zámožské země předběhly o 11-13 let. Nastal také velmi hluboký morální úpadek. V tisku se odsuzují vegetariáni jako hlupáci.

Tyto skutečnosti vedly mnohé k vytvoření Československé společnosti vegetariánů dne 24. 9. 89 v Piešťanech. Tato společnost chce svou činností přispět k mravní, morální a zdravotní obrodě národů. Společnost bojuje kromě jiného proti tabakismu, alkoholismu, toxikománii a za zdravý životní styl. K dosažení těchto cílů chceme použít těchto prostředků:

1. Vydávat časopis Salvo (zachraňovat, uzdravovat, spasit), na jehož stránkách chceme přinášet nové filosofické, humanistické, křesťansko-etické, zdravotnické a výživové, sportovní a další informace.

2. Chceme otevřít síť vegetariánských restaurací (jež byly po roce 1948 spolu s abstinenciími a jinými spolky zrušeny) a střediska zdravé výživy.

3. Později otevřít malé kliniky přírodní léčby po vzoru USA, Kanady, Švédska, Dánska a SRN.

4. Vyvinout intenzivní přednáškovou činnost pro veřejnost.

Chybí nám však bohužel finanční prostředky na nákup pozemků, budov, tiskařských a rozmnožovacích strojů, kvalitního papíru, lékařského zařízení, počítačů a videorekordérů apod.

Proto Vás milé a upřímné Čechy a Slováky prosíme o skutek milosrdenství pro podporu obrodného díla v Čechách i na Slovensku. Podpořte prosím finančně Československou společnost vegetariánů. Zároveň vás prosíme o zaslání exilové české literatury a časopisů (Nový domov, Západ apod.).

Protože v ČSR dochází k úpravě zákonů, mj. i devizového, nezávislé spolky mají velký problém otevřít devizové konto. Než se tato situace vyřídí, prosíme zašlete finanční pomoc na jméno Karel Červený do Státní banky Československé, pobočka Ostrava, Dimitrovova ul, 701 00 Ostrava 1. Zároveň prosíme o písemné uvědomění o zaslání částky, aby nedošlo v bance ke ztrátě.

Přejeme Vám mnoho úspěchů ve Vaší záslužné práci o uchování ryzích hodnot našich národů a zachování jejich jazyků a tradic i v exilu.

S hlubokou úctou

*Karel Červený, předseda ÚV ČSV,
Výškovická 186,
704 00 Ostrava – Výškovice,*

*MUDr. Peter Pribiš, tajemník ÚV ČSV,
Kubelíkova 17, 130 00 Praha 3*

* * *

Nová univerzita v Nitre (predtým Pedagogický ústav) má tri alebo štyri miesta pre špecialistov angličtiny, ktorí by prípadne mohli tiež učiť anglickú históriu a literatúru aspoň za pár rokov. O ubytovanie a stravovanie záujemcov by bolo v Nitre postarano.

* * *

Lékařská fakulta Karlovy university v Hradci Králové by ráda pozvala specialisty českého a slovenského původu jako lektory. Zájemci, pište prosím na adresu: *MUDr. Miroslav Červinka, Universita Karlova, lékařská fakulta, Šimkova 870, 500 38 Hradec Králové, Czechoslovakia, Europe*

Vážení přátelé,

jsme představitelé nově se tvořícího podniku *Rekonstrukce architektury české a moravské krajiny*. Centrem našeho zájmu je drobná historická architektura spjatá s českou a moravskou krajinou a tvořící její naprosto neodmyslitelnou součást. Jsou to tvrze, sýpky, kapličky, Boží muka, ale také jednotlivé zemědělské usedlosti nebo jejich části. Tyto drobné, mnohdy však architektonicky i umělecky velmi cenné objekty většinou dominují svému okolí a spolu vytvářejí kulturní českou a moravskou krajinu, jejíž obraz vznikl po dlouhá staletí. Mnohé objekty během doby zanikly nebo zůstaly jen v torzech, ale jejich velká část se zachovala díky solidnosti, s jakou byly vybudovány nebo proto, že donedávna mohly plnit některé své praktické funkce.

V posledních desetiletích však ve velké většině tyto funkce ztrácely a spolu s tím přestala být prováděna potřebná minimální technická údržba. I přes pochopení a dobrou snahu mnohých úředních činitelů většinou chyběly finance a stavební kapacity na opravy, protože zde navíc nebylo možné očekávat ani budoucí větší komerční efekt. Mnozí z nás některé z ohrožených objektů získali do svého vlastnictví, aby zabránili jejich zničení, protože si uvědomovali, že s jejich zánikem zmizí z krajiny detail, který nelze nahradit. Tato snaha však jen přesvědčuje o nemožnosti zachránit takto podstatnější část památek.

Nyní dochází v Československu k radikálním politickým změnám, které by mohly znamenat i změny v oblasti péče o kulturní hodnoty dosud opomíjené. Bude to samozřejmě podmíněno zlepšením ekonomických podmínek státu, což považujeme za dost dlouhodobý proces. Lze předpokládat, že spolu se zlepšením ekonomických podmínek se pozornost obrátí především na ty kulturní památky, které zaručí komerční atraktivitu a rychlou investiční návratnost. Pokud takové využití nebude znamenat porušení kulturní nebo architektonické hodnoty objektů, nelze proti tomu nic namítat. Stranou však mohou zůstat ty objekty, které nelze plně komerčně využívat, ale jsou mnohdy z historického hlediska mnohonásobně cennější. Další zanedbávání péče právě o tyto památky by znamenalo ztrátu velkých hodnot. Proto jsme založili podnik pro rekonstrukci architektury české a moravské krajiny. Záměr je založen na vytvoření finančního fondu, ze kterého bude možné financovat obnovu alespoň části výše zmíněných objektů. Rekonstrukce a opravy budou prováděny podle přísných odborných hledisek památkové péče. Vhodné typy objektů budou využity ve studentské a lidové turistice. Tento typ turistiky byl velmi rozšířen v Československu před válkou zásluhou Klubu českých turistů, ale nyní prakticky zanikl.

Zisk bude reinvestován do rekonstrukce dalších objektů architektury české a moravské krajiny. K realizaci uvedeného záměru máme k dispozici skupinu složenou z odborníků potřebných profesí a pomocných sil včetně využití vý-

početní techniky. Podnik bude zajišťovat průběžné doplňování seznamu předmětných památek, jejich průzkumy, zaměření a vypracování dokumentace na jejich rekonstrukci ve spolupráci s institucemi památkové péče. Realizace stavebních prací by zajišťovaly soukromé nebo státní podniky v místech, kde se objekty nacházejí. Dohled nad prováděnými pracemi bude garantován pracovníky našeho podniku a případně dalšími potřebnými odborníky.

Pro podporu tohoto projektu se obracíme se žádostí o finanční příspěvky na organizace i jednotlivce, mimo jiné i na Vás. Domníváte-li se, že naše činnost je potřebná a užitečná, prosíme o zaslání příspěvku na konto našeho podniku: Československá obchodní banka, č. účtu 3483-72 018, Praha 1, Na přfkopě 14.

Ing. arch. Jiří Trojan

*Ak. arch. Pavel Pirkl,
U starého mlýna 19, 104 00 Praha 10*

* * *

Noví členové SVU, přijatí na schůzi předsednictva 24. 3. 1990:

John A. Baker (B. A., Lic. es Sc., PhD.)

Petr M. Bisek

Beata Chalmers

Karel Collino

Jaroslav "Karl" Dohnal (Ing.)

Gabriela M. Dohnalová

Nataša Ďurovičová (M. A., Ph. D. can.)

Hana Geberová

David R. Holeton (B. A., M. Div., S. T. M., M. Th., D. en Sc. Th., D. en Sc. Rel.)

Michael Ch. Jellen (B. A.)

Andrew B. Jonas (A. M., PhD.)

Jiří Kantor

Martha H. Keleti (Prom. pedag.)

Václav F. Kočlík (Ing. C., B. A.)

Roger L. Latzgo (B. A., M. A., Ed. D.)

Hon. Robert J. Mrazek (A. B.)

Józa Novak, Rev. (Cert. of Theol.)

Barbara S. Ottervik (B. A.)

Richard D. Pecka

Alex Pravda (B. A., D. Ed.)

Gail A. Raiman (B. A.)

Emil J. Rehorek (MVDr.)

Petr Rezek (PhDr.)

Svato Schutzner (Th. C., Lic. Th., M. S.)

Juraj L. Slavik (B. A., B. S. F. S.)

Karel H. Smolek

Josef Souček (A. M. I. E. T.)

Vera R. Wisner (M. A.)

Změny a opravy adres

Prof. Josef Motal, Università Cattolica, Largo Gemelli 1, 20123 Milano, Italia
Mr. Charles O. Shield CPA, 5533 Edw. H. Horton Lane #10, Encino CA 91316
Msgr. Dr. Peter Lekavý, 3102 S University Dr. #126, Fargo ND 58103
Dr. Alexander D. Pavlista, RR 2 Box 2280, Scottsbluff NE 69351
Mr. Martin A. Holubar, 1974 Morning Walk, Acworth GA 30101
Mr. Petr Malik, 5707 S Harper Ave., Chicago, Ill 60637
Dr. Mrs. Geert van der Kolk (Olga B. Jonas), 5025 Rodmen Rd., Bethesda MD 20816
Mr. Jan Sobota, 235 S Broadway, Geneva, CH 44041
Mrs. Vilma B. Gregor, 18 High Str. West, Greenwich CT 06830
Mr. George J. Kvidera, P. O. Box 5345 Incline Village, NV 89450
Mr. Milan Daler, 41-10, 25 Ave., Astoria N. Y. 11103
Mr. Miloslav Muller MVDr., 118 Harpeth Valley Rd., #3, Hashville TN 37221
Mr. Peter Vasicek, Kaiserstr. 7, A-1070 Wien, Austria
Mr. Pavel F. Uhlir, 1020 Aquia Dr., Stafford VA 22554
Mr. Ferdinand V. Marsik, 8111 Laurel Ridge Rd., Frederick MD 21701
Mr. Miloslav Springer, 4333 30th Ave S. B., Lacey VA 98503
Mr. Andrew Yurkovsky, 89 Wayne Str. #3D, Jersey City NJ 07302
Mr. Stefan Surka, P. O. Box 2055, Danbury Ct. 06813
Mrs. Norma N. Comrada, 990 Van Buren St., Eugene CR 97402
Mrs. Dana Hasal-Vegas, RR 2 Box 70, Bumpass VA 23024
Mr. David J. Kostelancik, American Embassy, Ankara, Turkey, APO N. Y. 09257-0006
Ms. Clare M. Zelenka, 3015 E #132, Redwood City CA 94063
Mr. Jan Skopal, 3425 NW 44th St. #204, Oakland Park FL 33309
Ms. Karin Hasal, 4376 Old Buckingham Rd., P. O. Box 676, Powhatan VA 23139
Mr. Kristina R. Hajek, 100W 81st. Str., New York, N. Y. 10024
Mr. Hoji Chikugo, 91 Nensington Ct., Ghilderland N. Y. 12084
Mrs. Mary Svehlik, 740 Estates Blvd., Trenton, NJ 08619
Mrs. Jitka Cvrna, 4650 Kester Ave., #103, Sherman Oaks CA 91403
Dr. Zora Pryor, Visit. Scholar/ Hoover Instit., Stanford CA 94305-6010
Mr. Milan J. Halla, 2510 Virginia Ave., N. W., Washington D. C. 20037
Dr. Mrs. Bohumir Bunza, 190-17A, 69th Str., #2A, Flushing, NY 11365

Rezignovali:

Mr. Ivo Penn, 27 Rangers Retreat Rd., Frenchs Forest, NSW 2086, Australia
Mr. Josef Vlček, Dorfstr. 40, Wipkingen, 8037 Zurich, Switzerland
Dr. Ctirad Kučera, 24 Jachtlaan, Winschoten, Holland 9675

Odstěhovali se bez adresy:

Prof. Karel Mácha, Fritz Berne Str. 56, 8000 München 60, W. Germany
Mrs. Eliška Hulová-Musumeci, Via N. Dodero 2/4A, 16146 Genova, Italia
Mr. Vlad. Mlznar, 38 Serre, 2300 La Chaux de Fonds, Switzerland
Mr. J. H. Smithin, 46 Rock Mossway, Willowdale, Ont. Canada
Col. Josef Cambalik, 2812 27th Str. NW, Washington D. C. 20010

Zemřeli:

Mr. Frank Folprecht, 4/14 Orchard St., Wellington, New Zealand
Dr. James Chrástka, 4127 S. Growe Ave.
Ing. Jan Mracek, 877 Yonge Str. #1614, Toronto, Ont. M4W 3M2
Mr. Jaroslav Hanus, 25-21, 31st. Ave., Astoria NY 11106
Mrs. Miroslava Cvachovec, 39 Lacewood Cresc. Don Mill, Ont. Canada
Dr. Ctibor Bohanes, Chemin de Bossons 13, 1018 Lausanne, Switzerland
Dr. Adolf Klimek, Collengswood Nursing Center, 2999 Aurley Ave., Rockville, MD 20850

Předseda:

Igor Nábělek
701 Chateaugay Rd.
N. W. Knoxville, TN 37923

Generální tajemník:

Miloš K. Kučera
245 E 63rd St. Apt. 204
New York N. Y. 10021

Pokladník:

Ladislav Dolanský
18 Oakdale Ave.
Weston, MA 02193

Redakce ZPRÁV SVU:

Andrew Eliáš
10713 Howerton Ave.
Fairfax VA 22030

Redakce PROMĚN:

Karel Hrubý
Thiersteinerrein 90
CH-4059 Basel, Switzerland

Redakce KOSMAS:

Zdeněk Suda
115 South Oakhill Road
Pittsburgh, PA 15238

Redakce SVU Bulletin:

Zdenka Fischmann
P. O. Box 134
Corona, CA 91720

Prodej a distribuce publikací:

Mrs. R. Bunžová
190-17A, 69th Ave., #2A
Flushing, N. Y. 11365

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)

190-17A, 69th Ave., #2A
Flushing, N. Y. 11365

Return Postage guaranteed.

2nd class postage
paid at Flushing, N. Y.